

**RAPORT O STANIE
GMINY WIERZCHLAS
W ROKU 2021**

Wierzchlas, dnia 26 maja 2022 roku

I. WSTĘP

Obowiązek sporządzenia raportu o stanie gminy wynika z art. 28aa ustawy o samorządzie gminnym. Raport obejmuje podsumowanie działalności Wójta Gminy Wierzchlas w roku 2021.

II. INFORMACJE OGÓLNE

1. Ogólna charakterystyka gminy Wierzchlas (w tym demografia).

Gmina wiejska Wierzchlas położona jest w południowo- zachodniej części województwa łódzkiego na wysokości od 158 do 230 m n.p.m. Najwyżej położone rejony gminy znajdują się w jej wschodniej części, z kulminacją bezimiennego wzniesienia o wysokości 230,2 m n.p.m., zlokalizowanego w paśmie Krzemionki pomiędzy miejscowościami Kamion i Nizankowice przy granicy z gminą Działoszyn. Najniżej usytuowany jest obszar położony w północno- wschodniej części gminy wzdłuż koryta rzeki Warty na wysokości 158 m n.p.m., przy granicy z gminami: Osjaków i Siemkowice. Współrzędne geograficzne miejscowości Wierzchlas wynoszą 51°12' szerokości geograficznej północnej oraz 18°38' długości geograficznej wschodniej.”¹

Gmina Wierzchlas położona jest w obrębie administracyjnym Powiatu Wieluńskiego zlokalizowanego w południowo- zachodniej części województwa łódzkiego.

1

Mapa 1 Położenie Powiatu Wieluńskiego w województwie łódzkim

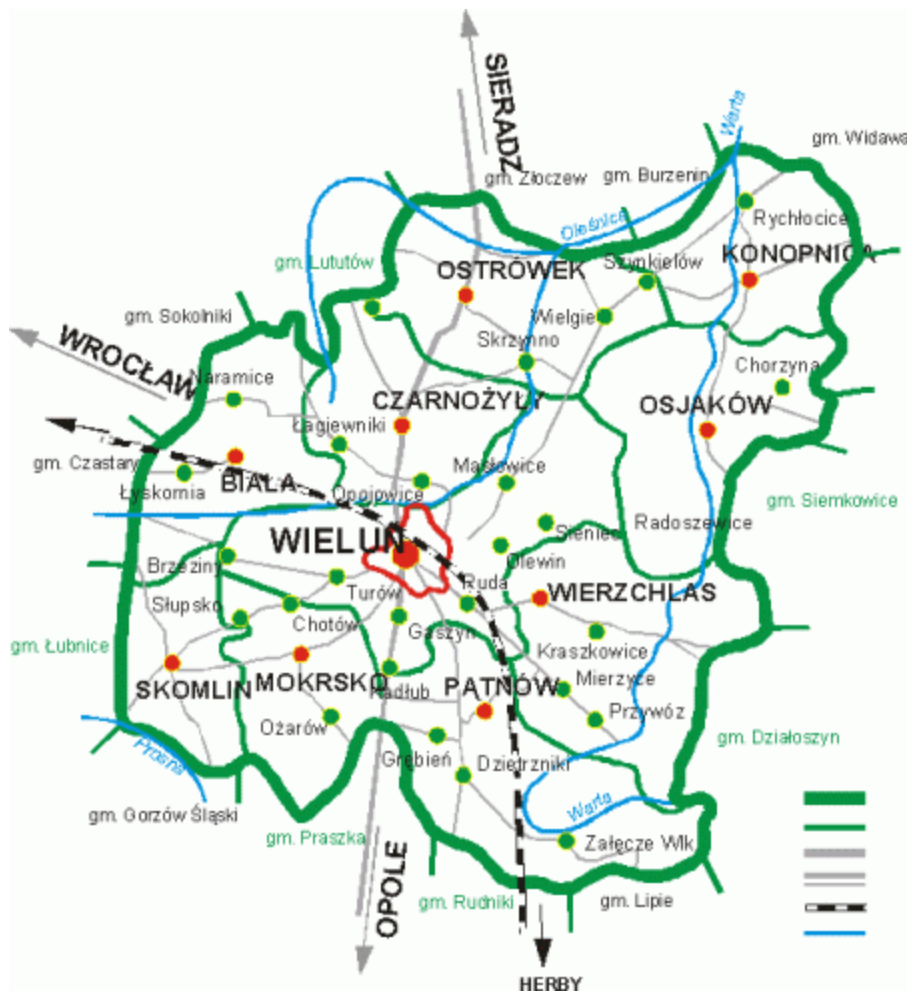
Herb Powiatu Wieluńskiego

Źródło: www.szkolonia.wup.lodz.pl

Gmina Wierzchlas zlokalizowana jest we wschodniej części Powiatu i graniczy z Gminami:

- Osjaków, Wieluń oraz Pałnów – należącymi do Powiatu Wieluńskiego,
- Działoszyn i Siemkowice - w Powiecie Pajęczańskim.

Mapa 2 Powiat Wieluński

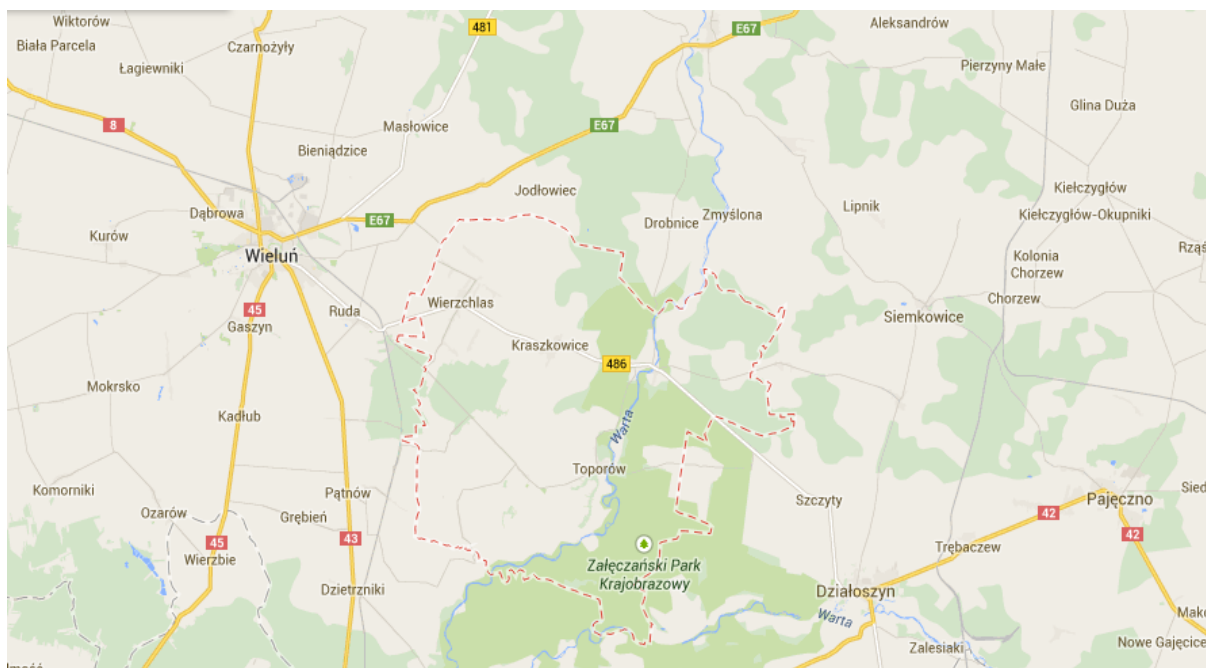
Źródło: Oficjalna strona powiatu wieluńskiego, www.powiat.wielun.pl

Odległość do najbliższych ośrodków miejskich to:

- Wieluń (9 km),
- Pajęczno (31 km),
- Kluczbork (49 km),
- Częstochowa (53 km),
- Sieradz (54 km),
- Radomsko (69 km).

Odległość do miasta wojewódzkiego, jakim jest Łódź wynosi około 99 km.

Mapa 3 Mapa drogowa

Źródło: www.google.pl/maps

Przez Gminę przebiega droga wojewódzka Nr 486 łącząca drogę krajową nr 43 w Wieluniu z drogą krajową nr 42 w Działoszynie.

Na północ od Gminy biegnie trasa europejska E67, a w jej śladzie droga krajowa nr 8.

Przez Gminę przebiega również sieć dróg powiatowych i gminnych.

Do dróg powiatowych zaliczają się:

3525E: Radoszewice - Zmyślona - Kochlew - Krzczów

4518E: Olewin – Wierzchlas - Przycłapy

4519E: Kamionka - st. kol. Pałnów – Jajczaki -do drogi 4523E

4523E: Ruda – Mierzyce – Kamion – Niżankowice- do drogi nr 486

4524E: Mierzyce - Przywóz - Toporów

4525E: Pałnów - Łaszew Rządowy - Mierzyce

4527E: Krzczów – Ożegów - Dylów Szlachecki - Pajęczno

4529E: Emanuelina - Skrzywno - Osjaków - Krzczów

Do dróg gminnych zaliczają się:

117251E: Olewin – Wierzchlas

117207E: Sieniec – Wierzchlas

117252E: Wierzchlas – Drobnice
 117253E: Kraszkowice - Łykowe
 117254E: Kraszkowice – Modlin
 117255E: Kochlew – Strugi
 117256E: Wierzchlas – Kraszkowice
 117257E: Kraszkowice – Mierzyce
 117258E: Toporów – Jesiona – Opatów
 117259E: Krzeczów – Toporów
 117522E: Wierzchlas – Wieluń
 117260E: Mierzyce – Jajczaki
 117261E: Strugi – Łaszew Rządowy
 117262E: Łaszew Rządowy – Przywóz
 117263E: Przywóz – Bobrowniki
 117264E: Ogroble – Wiesagi
 117159E: Bukowce – Bobrowniki
 117265E: Kamion – Niżankowice
 109053E: Laski – Mokre
 117266 E- Wierzchlas, ul. Poprzeczna
 117267 E Wierzchlas, ul. Łakowa

W Gminie występują również pozostałe drogi wewnętrzne, transportu rolnego oraz drogi leśne.

Połączenia drogowe zapewnia PKS. W Gminie nie jest zlokalizowana stacja kolejowa.

DEMOGRAFIA

Liczba mieszkańców zameldowanych na pobyt stały w latach 2015-2021

Miejscowość	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
Broników	84	82	81	75	75	76	74
Jajczaki	169	168	169	168	165	166	162
Kamion	160	162	163	161	164	161	166
Kochlew	151	153	149	150	150	153	154

Kraszkowice	1090	1087	1079	1093	1087	1089	1070
Krzeczów	296	299	305	306	307	310	315
Łaszew	206	205	207	204	193	188	185
Łaszew Rządowy	441	441	447	440	432	416	415
Mierzyce	1008	1019	1033	1040	1031	1037	1027
Ogroble	40	39	40	40	41	41	41
Przycłapy	103	103	104	102	98	96	98
Przywóz	260	257	257	266	268	268	265
Strugi	200	201	199	198	200	198	195
Toporów	552	551	555	545	547	557	545
Wierzchlas	1877	1882	1881	1876	1873	1865	1858
Razem	6637	6649	6669	6664	6631	6621	6570

PRZYROST NATURALNY

	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
urodzenia	75	66	75	69	52	71	50
zgony	83	75	69	82	82	83	82

MALŻEŃSTWA

Liczba małżeństw zawartych na terenie gminy Wierzchlas

Rok	Konkordatowe	Cywilne	Cywilne zawarte w plenerze	Razem
2014	29	4	-	33
2015	43	4	-	47
2016	36	3	1	40
2017	39	4	2	45
2018	44	5	1	50
2019	40	5	-	45

2020	26	8	-	34
2021	33	7	-	40

JEDNOSTKI ORGANIZACYJNE GMINY

1. Placówki oświatowe:

- 1) Zespół Szkolno-Przedszkolny w Kraszkowicach,
- 2) Zespół Szkolno-Przedszkolny w Mierzycach wraz z Szkołą Filialną w Łaszewie o strukturze organizacyjnej klas I-III,
- 3) Zespół Szkolno-Przedszkolny w Wierzchlesie,
- 4) Szkoła Podstawowa w Toporowie;

2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wierzchlesie;

3. Gminna Biblioteka Publiczna w Wierzchlesie z filiami w Kraszkowicach i Mierzycach.

III. RAPORT O STANIE OŚWIATY

Prowadzenie szkół i przedszkoli to jedno z najistotniejszych zadań nałożonych przez prawo na gminę.

Ostatnie lata to okres reformy oświatowej, która uwypukliła jeszcze bardziej problemy strukturalne oświaty na terenie Gminy Wierzchlas. Rok 2018 i 2019 to czas działań mających na celu eliminację istniejących mankamentów.

Poniżej przedstawiono w formie tabelarycznej strukturę placówek oświatowych na terenie gminy w latach 2018, 2019 , 2020 i 2021.

**Wykaz placówek oświatowych wraz z liczbą uczniów i nauczycieli
(porównanie do roku 2018 stan na 30.09.2018 r. i do roku 2019 stan na 30.09.2019 z rokiem 2020 stan na 30.09. 2020 r. do roku 2021 stan na 30.09.2021r.).**

L p.	Nazwa placówki	Liczba uczniów				Liczba etatów							
						Nauczycieli				Pozostałych pracowników			
		2018	2019	2020	2021	2018	2019	2020	2021	2018	2019	2020	2021
1.	Szkoła Podstawowa im. H. Sienkiewicza w Wierzchlas	189	171	173	173	19,91	19,66	19,10	18,93	5,50	5,50	5,50	5,50
2.	Szkoła Podstawowa Kraszkowice	119	135	137	135	14,91	14,17	12,82	14,18	4,00	4,00	4,00	4,00
3.	Szkoła Podstawowa Mierzyce	148	141	148	132	14,25	11,58	14,01	13,37	7,00	7,00	7,50	7,50

4.	Szkoła Podstawowa Łaszew (od 31 sierpnia 2019 r. Szkoła Filialna)	37	15	8	8	9,53	2,00	2,00	2,00	1,58	1,58	1,58	1,58
6.	Szkoła Podstawowa Toporów	38	45	53	49	8,74	11,05	11,84	10,96	2,00	2,00	2,00	2,00
Ogółem :		531	507	519	497	67,34	58,46	59,77	59,44	20,08	20,08	20,58	20,58

1.	Publiczne Przedszkole Wierzchlas	69	68	68	68	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	6,00
2.	Publiczne Przedszkole Kraszkowice	67	66	57	55	5,00	5,00	5,00	5,00	4,00	5,00	5,00	6,00
3.	Publiczne Przedszkole Mierzyce	48	50	60	67	4,00	4,00	5,00	5,00	4,00	4,00	4,00	4,00
Ogółem :		184	184	185	190	14,00	14,00	15,00	15,00	13,00	14,00	14,00	16,00

1.	Oddział Przedszkolny przy Szkole Podstawowej w Toporowie	18	20	18	19	1,00	1,00	1,00	1,00	2,00	3,00	3,00	3,00
2.	Oddział Przedszkolny przy Szkole Podstawowej w Łaszewie	19	21	23	26	2,00	2,00	2,00	2,09	-	1,00	1,00	1,00
Ogółem :		37	41	41	45	3,00	3,00	3,00	3,09	2,00	4,00	4,00	4,00
Razem w gminie:		752	732	745	735	84,34	75,46	77,77	77,53	35,08	38,08	38,58	40,58

W roku szkolnym 2018/2019 w gminnych przedszkolach publicznych, szkołach podstawowych prowadzonych przez Gminę zatrudnionych było 109 nauczycieli oraz 38 pracowników obsługi, a w roku szkolnym 2019/2020 było zatrudnionych 100 nauczycieli i 41 pracowników obsługi. W roku szkolnym 2020/2021 było zatrudnionych 104 nauczycieli i 41 pracowników obsługi. Natomiast w roku szkolnym 2021/2022 jest zatrudnionych 101 nauczycieli i 43 pracowników obsługi.

Na urloпах dla poratowania zdrowia w roku szkolnym 2018/2019 nie przebywał żaden nauczyciel, w roku szkolnym 2019/2020 na urlopie dla poratowania zdrowia przebywał 1 nauczyciel, w roku szkolnym 2019/2020 na urlopie dla poratowania zdrowia przebywało 2 nauczycieli. Natomiast w roku szkolnym 2020/2021 na urlopie dla poratowania zdrowia przebywał 1 nauczyciel.

Zmiany w organizacji oświaty w ciągu roku.

Z dniem 1 września 2017 r. w wyniku reformy oświaty dotychczasowe sześciolletnie szkoły podstawowe zostały przekształcone w ośmioletnie szkoły podstawowe. Publiczne Gimnazjum im. Jana Kochanowskiego w Mierzycach zostało włączone do Szkoły Podstawowej w Mierzycach. Publiczne Gimnazjum im. Bohaterów Września 1939 r. w Wierzchlesie zostało włączone do Szkoły Podstawowej im. Henryka Sienkiewicza w Wierzchlesie.

Mając na uwadze poprawę w zakresie zarządzania placówkami oświatowymi, z dniem 1 września 2018 r. połączono funkcjonujące dotychczas odrębnie szkoły podstawowe i przedszkola i utworzono:

- Zespół Szkolno - Przedszkolny w Wierzchlesie
- Zespół Szkolno - Przedszkolny w Kraszkowicach
- Zespół Szkolno - Przedszkolny w Mierzycach.

Natomiast z dniem 31 sierpnia 2019 r. Szkoła Podstawowa w Łaszewie o strukturze organizacyjnej klas I-VIII została przekształcona w Szkołę Filialną w Łaszewie o strukturze organizacyjnej klas I-III i włączona

w strukturę organizacyjną Szkoły Podstawowej w Mierzycach wchodzącej w skład Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Mierzycach.

IV. INFORMACJE FINANSOWE

Sytuacja finansowa Gminy Wierzchlas jest stabilna. Brak jest realnych zagrożeń dla utraty płynności finansowej.

W 2021 r. dochody gminy wykonano w kwocie 45.409.717,27 zł., w tym:

- dochody bieżące – 36.645.499,87 zł,
- dochody majątkowe – 8.764.217,40 zł.

Wydatki gminy zostały wykonane w kwocie 39.413.004,20 zł., w tym:

- wydatki bieżące (bez odsetek i prowizji) – 33.056.869,66 zł.
- wydatki majątkowe – 6.286.368,60 zł.

Zadłużenie gminy na 31.12.2021 r. wynosi 10.341.165,60 zł. i w porównaniu z rokiem 2020 zmniejszyło się o kwotę 1.394.874,32 zł.

Struktura dochodów budżetu gminy według działów klasyfikacji budżetowej (w %)

	ROK 2017	ROK 2018	ROK 2019	ROK 2020	ROK 2021
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Rolnictwo i łowiectwo	1,2	1,1	1,0	1,1	0,9
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	-	1,7	1,3	1,1	1,3
Transport i łączność	2,2	-	0,8	0,3	1,3
Gospodarka mieszkaniowa	1,0	0,5	0,4	0,5	0,3
Administracja publiczna	0,4	0,3	0,2	0,3	0,2
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	-	0,3	0,2	0,3	0,1
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	0,1	0,0	0,0	0,1	0,1

Wymiar sprawiedliwości	-	0,1	-	-	-
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	-	19,0	15,8	19,9	17,5
Różne rozliczenia	41,1	38,7	31,8	38,2	40,7
Oświata i wychowanie	2,7	2,5	4,4	5,1	3,2
Ochrona zdrowia	-	0,3	0,3	0,3	0,3
Pomoc społeczna	1,1	0,9	0,7	1,2	0,6
Edukacyjna opieka wychowawcza	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1
Rodzina	26,6	23,7	19,9	27,4	20,5
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	2,2	10,8	23,0	4	12,9
Kultura fizyczna i sport	-	-	0,1	-	-
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej	19,2	-	-	-	-
Pozostałe	2,0	-	-	-	-
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	-	-	-	0,1	-

Struktura wydatków budżetu gminy według działów klasyfikacji budżetowej (w %)

	ROK 2017	ROK 2018	ROK 2019	ROK 2020	ROK 2021
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Rolnictwo i łowiectwo	1,5	2,8	0,9	1,2	1,1
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	-	1,5	1,0	1,3	1,5
Transport i łączność	5,9	3,4	3,7	1,4	4,2
Gospodarka mieszkaniowa	1,9	0,7	0,8	0,6	0,6
Administracja publiczna	11,0	9,3	7,3	8,9	9,5
Urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli i	-	0,2	0,1	0,3	0,1

ochrony prawa oraz sądownictwa					
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	0,7	0,8	0,4	0,9	1,7
Obsługa długu publicznego	-	0,2	0,3	0,3	0,2
Różne rozliczenia	-	0,2	0,1	0,1	-
Oświata i wychowanie	39,8	35,6	28,8	38,3	34,7
Ochrona zdrowia	0,3	0,2	0,2	0,3	0,2
Pomoc społeczna	3,0	2,4	1,8	2,8	2,5
Edukacyjna opieka wychowawcza	0,4	0,3	0,2	0,2	0,3
Rodzina	27,6	22,8	17,3	26,1	23,7
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	3,9	17,6	36,1	16,2	18,6
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1,2	1,0	0,7	0,8	0,8
Kultura fizyczna i sport	0,5	1,0	0,3	0,3	0,3
Pozostałe	2,3	-	-	-	-

V. POLITYKA PRZESTRZENNA

Podstawą prowadzenia polityki przestrzennej w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego na terenie gminy Wierzchlas jest studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego uchwalone w dniu 28 lipca 2014 r. uchwałą Nr XXXVII/221/2014 Rady Gminy Wierzchlas. Na jego podstawie obowiązuje 18 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które obejmują 1786 ha co stanowi ok. 15 % całkowitej powierzchni gminy. Plany miejscowe obejmują tereny największego ruchu budowlanego, tereny zainwestowane i przyległe. Plany zagospodarowania przestrzennego funkcjonują jako akty prawa miejscowego w zakresie planowania przestrzennego i stanowią podstawę do kształtowania ładu przestrzennego terenów objętych opracowaniami.

Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Lp	Uchwała	Teren objęty planem	Powierzchnia	Ogłoszenie Dz. Urz. Woj. Łódzkiego
1	III/13/2006	Wierzchlas	729 ha	Nr 41, poz. 349 22.02.2007r.
2	III/14/2006	Kraszkowice		Nr 42, poz. 354 22.02.2007r.
3	III/15/2006	Mierzyce		Nr 41, poz. 350 22.02.2007r.
4	III/16/2006	Łaszew Rządowy		Nr 41, poz. 351 22.02.2007r.
5	XXI/120/2008	Przycłapy	14,3 ha	Nr 368, poz. 3255 09.12.2008r.
6	XXVII/154/2009	Jajczaki i Strugi	70,7ha	Nr 157, poz. 1501 09.06.2009r.
7	XXVII/156/2009	Łaszew i Łaszew Rządowy	96,9ha	Nr 157, poz. 1502 09.06.2009r.
8	XXVII/158/2009	Mierzyce	210,5 ha	Nr 157, poz. 1503 09.06.2009r.
9	XXXI/181/2009	Broników	28,5 ha	Nr 331, poz. 2759 12.11.2009r.
10	XXXI/183/2009	Kochlew	133 ha	Nr 331, poz. 2760 12.11.2009r.
11	XXXI/185/2009 XXII/162/2017	Krzeczów, wsch. część Kraszkowic (zmiana dotycząca zapisów w tekście planu - dachy)	188,1 ha	Nr 331, poz. 2761 12.11.2009r. 2017 poz. 916 17.02.2017r.
12	XXXII/194/2009	Kamion	41,8 ha	Nr 391, poz. 3476 24.12.2009r.
13	XXXII/196/2009	Ogroble	13,2 ha	Nr 391, poz. 3477 24.12.2009r.
14	XXXII/198/2009	Przywóz	21,8 ha	Nr 391, poz. 3478 24.12.2009r.

15	XXXII/200/2009	Toporów	86,8 ha	Nr 391, poz. 3479 24.12.2009r.
	VIII/59/2011	Zmiana mpzp dotycząca 8 działek	0,2316ha pokrywa się z obowiązującym planem	Nr 293, poz. 2999 10.10.2011r.
	XXII/164/2020	Zmiana części obrębu Toporów (ul. Szkolna i Leśna)	0,18 ha pokrywa się z obowiązującym planem	2020 poz. 4417 04.08.2020r.
16	XIX/141/2016	Wierzchlas	543 ha - 407 ha objęte planem z 2006 = 136 ha więcej terenów objętych mpzp	2016 Poz. 4967
17	XXIV/169/2017	Krzeczów	16ha - 5 ha objęte planem z 2009 = 11ha więcej	2017 Poz. 2282 21.04.2017 r.
18	XV/114/2019	Krzeczów działka 306/2	5 ha	2020 poz. 147 14.01.2020

Ostatnia analiza zmian w zagospodarowaniu przestrzennych została przyjęta przez Radę Gminy Wierzchlas w dniu 29.12.2015 r. Jedną z przesłanek determinujących konieczność dostosowania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego do obowiązujących przepisów są zapisy wprowadzone w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym ustawą z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu (Dz. U. z 2022 r. poz. 503) . Wprowadzone regulacje mają się przyczynić do przeciwdziałania degradacji polskiego krajobrazu w szczególności poprzez opracowanie audytu krajobrazowego.

W dniu 10 września 2019 r. Rada Gminy Wierzchlas uchwałą Nr XI/85/2019 uchwaliła zmianę studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wierzchlas. Procedura ta częściowo uzupełniła obowiązujące studium o brakujące analizy, prognozy i bilanse. Gmina Wierzchlas nie posiada gminnego programu rewitalizacji.

W dniu 18 maja 2021 r. uchwałą Nr XXXIII/229/2021 Rada Gminy Wierzchlas przystąpiła do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego fragmentów wsi Mierzyce. Jednym z powodów zmiany fragmentów obowiązującego planu były wnioski od mieszkańców oraz właścicieli nieruchomości dotyczące zmiany przeznaczenia działek prywatnych, wpływające do Wójta Gminy Wierzchlas. Ponadto Gmina Wierzchlas planuje na działce nr ewidencyjny 344 utworzyć Środowiskowy Dom Samopomocy. Obowiązujący plan miejscowy uniemożliwia realizację tej inwestycji. Zgodnie z ustaleniami Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wierzchlas tereny w granicach fragmentu podlegającego zmianie wskazane są jako tereny o dominującej funkcji zabudowy mieszkaniowo-usługowej oraz zagrodowej, tereny o dominującej funkcji terenów rolnych z perspektywnym przeznaczeniem pod tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej, tereny o dominującej funkcji terenów rolnych. W ramach prac nad projektem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego zakłada się dostosowanie przeznaczeń terenów oraz zasad zabudowy i zagospodarowania terenów do polityki przestrzennej zawartej w Studium.

Zestawienie gruntów według klasoużytków stan na dzień 31.12.2021r.:
Grunty orne 5621,8769 ha to jest 47,21% do ogólnej powierzchni gminy
Łąki i pastwiska 1039,8436 ha to jest 8,73 %
Lasy 3813,7991 ha to jest 32,14 %

Sukcesywne wchodzenie w życie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego uporządkowało zagadnienia z zakresu planowania przestrzennego na terenach ich obowiązywania. Zapisy planów, ujednolicone dla każdej z jednostek urbanistycznych, zapewniają obecnie zachowanie ładu przestrzennego i rozwój miejscowości gminnych zgodnie z założeniami polityki przestrzennej gminy.

Od czasu wejścia w życie ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym dla terenów nie objętych miejscowymi

planami zagospodarowania przestrzennego na wniosek inwestora wydawane są decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Dotyczą one nowych siedlisk, a także przekwalifikowania funkcjonalnego oraz różnych form przebudowy istniejących obiektów budowlanych. W 2021 r. wydano 22 decyzje o warunkach zabudowy z czego 9 dotyczyło zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej a 13 innej zabudowy jak budynki gospodarcze, usługowe, a także instalacje fotowoltaiczne.

Dla obszaru gminy wydaje się także decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego opierając się na regulacjach prawnych art. art. 50-58 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w związku z art. 6 ustawy o gospodarce nieruchomościami. Dotyczą one głównie sieci infrastruktury technicznej, takich jak: kanalizacja sanitarna, linie elektroenergetyczne oraz sieci wodociągowe. W 2021 r. wszelkie inwestycje były realizowane w granicach obowiązujących planów zagospodarowania przestrzennego i nie wydano żadnej decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego.

Poniżej przedstawiono tabelę obrazującą ilość wydanych w poszczególnych latach decyzji z zakresu planowania i zagospodarowania przestrzennego. Obejmują one wydane w latach 2007-2021 decyzje o ustaleniu warunków zabudowy oraz decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego.

Rok	Decyzje o warunkach zabudowy	Decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego
2007	69	13
2008	75	13
2009	71	7
2010	20	2
2011	17	5
2012	16	1
2013	22	3
2014	14	3

2015	27	5
2016	18	12
2017	6	4
2018	21	2
2019	19	3
2020	14	2
2021	22	0

VI. INFORMACJA O STANIE MIENIA KOMUNALNEGO

Mienie komunalne Gmina Wierzchlas posiada na podstawie aktów notarialnych oraz decyzji uwłaszczeniowych wojewody uwidocznionych w księgach wieczystych. Stan gruntów na dzień 31 grudnia 2021 r. to 240,6749 ha. Gmina Wierzchlas nie posiada innych niż własność praw majątkowych, w tym: o ograniczonych prawach rzeczowych, w użytkowaniu wieczystym, wierzytelności, udziałów w spółkach, nie dokonywała zakupu akcji.

Na terenie gminy posiadamy 8 wodociągów o łącznej długości sieci 105,4 km, w tym 2503 sztuk przyłączy wodociągowych oraz oczyszczalnie ścieków z kanalizacją sanitarną o długości sieci 48,09 km, w tym 581 sztuk przyłączy kanalizacyjnych, drogi gminne o długości- 59,281 km oraz 4 boiska sportowe: w Wierzchlesie, Kraszkowicach, Łaszewie i Mierzycach.

Gmina Wierzchlas posiada 34 budynki komunalne w tym: obiekty szkolne – 7 Wierzchlas, Kraszkowice, Mierzyce, Łaszew, Toporów i przedszkola: Mierzyce i Kraszkowice oraz pozostałe obiekty 27 tj.: budynek gospodarczy w Jajczakach, budynek mieszkalny + 2 budynki gospodarcze w Wierzchlesie (działka nr 2529), sklep w Mierzycach, budynek gospodarczo – mieszkalny w Mierzycach (działka nr 356), budynek przy Urzędzie Gminy Wierzchlas oraz 8 hydroforni: w Łaszewie, w Wierzchlesie, w Przywozie, w Mierzycach, w Kraszkowicach, w Kamionie, w Bronikowie, w Jajczakach. Budynki użyteczności publicznej - 12 w tym: budynek biurowy Urzędu Gminy, 2 garaże przy UG, Dom Ludowy w Jajczakach i w Kochlewie,

budynek w Mierzycach i w Kraszkowicach (NZOZ), budynek gospodarczy przy ośrodku w Kraszkowicach, 3 budynki gospodarcze w Kraszkowicach (działka nr 1516), budynek OSP w Łaszewie Rządowym.

W 2021 r. Gmina Wierzchlas wynajmowała 12 mieszkań o łącznej powierzchni użytkowej 571,32 m² zlokalizowanych w 5 budynkach komunalnych. Wszystkie lokale posiadają łazienkę, WC, c.o. sieć energetyczną i wodociagową a dwa lokale w miejscowości Kraszkowice sieć kanalizacyjną. Ponadto w 2021 r. Gmina Wierzchlas wynajmowała 7 lokali pod działalność gospodarczą: 5 dotyczą prowadzenia działalności leczniczej a 2 działalności usługowej. Ogólny stan techniczny wszystkich lokali jest dobry. Na bieżąco są wykonywane remonty i modernizacje wynikające z wymogów bezpieczeństwa dla życia i zdrowia ludzi.

Czynsz za wynajmowane lokale płatny jest miesięcznie. Stawka za lokal mieszkalny w 2021 r. wynosiła 6,08 zł. za m² (w tym 2,36 zł. za c.o.), za lokale zajęte na prowadzenie działalności handlowo-usługowej lub działalności leczniczej 8,35 zł. za m², za lokale zajęte na pozostałe rodzaje działalności 1,40 zł. za m². Jeżeli lokal jest wyposażony w instalacje centralnego ogrzewania to pobierana jest dodatkowa opłata w kwocie 7,19 zł. za m².

Gmina Wierzchlas posiada również działki, które wydzierżawiane są pod uprawy rolnicze. Dzierżawcy wylaniany są w drodze przetargu, a czynsz dzierżawny ustala się w wysokości równej wartości 1q żyta przyjętej przez Radę Gminy do podstawy wymiaru podatku rolnego na dany rok kalendarzowy. W 2021 r. wydzierżawiono 12,4788 ha.

VII. GOSPODARKA ODPADAMI

1. Przetwarzanie odpadów na terenie gminy

Przepis prawa zawarty w art. 9tb ust. 1 pkt 1 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach nakłada na gminę obowiązek przeanalizowania możliwości przetwarzania niesegregowanych

(zmieszanych) odpadów komunalnych, bioodpadów stanowiących odpady komunalne oraz przeznaczonych do składowania pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i pozostałości z procesu mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych odpadów komunalnych. Zgodnie z obowiązkiem wynikającym z art. 9e ust. 1 pkt 2 u.c.p.g. podmiot odbierający odpady komunalne od właścicieli nieruchomości, jest obowiązany do przekazywania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych bezpośrednio do instalacji komunalnej. Niesegregowane odpady komunalne w całości przekazane zostały do Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych w Rudzie.

2. Potrzeby inwestycyjne

Art. 9tb ust. 1 pkt. 2 u.c.p.g. zobowiązuje gminę do dokonania analizy w zakresie potrzeb inwestycyjnych związanych z gospodarowaniem odpadów komunalnych. W 2021 roku w Gminie Wierzchlas nie realizowano inwestycji związanych z gospodarowaniem odpadami komunalnymi.

3. Koszty systemu odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych

Zgodnie z art. 6r ust. 2 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi wnoszona przez mieszkańców powinna pokryć wszystkie koszty funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, tj. koszty związane z odbieraniem, transportem, zbieraniem, odzyskiem i unieszkodliwianiem odpadów komunalnych, tworzeniem, utrzymaniem i obsługą punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych, obsługą administracyjną systemu oraz koszty związane z edukacją ekologiczną w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi.

Głównym kosztem funkcjonowania systemu gospodarki odpadami jest koszt odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych odbieranych przez przedsiębiorcę od właścicieli nieruchomości zamieszkałych z terenu gminy Wierzchlas.

Wydatki związane z realizacją zadania „Odbiór i zagospodarowanie

odpadów komunalnych” jakie Gmina Wierzchlas poniosła w okresie od 1 stycznia 2021 roku do 31 grudnia 2021 roku wyniosły 1 966 428,89 zł.

4. Informacja o liczbie mieszkańców

Liczba mieszkańców zameldowanych na dzień 31 grudnia 2021 r. w Gminie Wierzchlas wg rejestru z ewidencji meldunkowej mieszkańców wynosi 6630 osób.

Na terenie Gminy Wierzchlas wszyscy właściciele nieruchomości złożyli deklaracje o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

5. Uzyskane poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych

Zgodnie z art. 3 ust.2 pkt 9 lit. c ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach Gmina Wierzchlas oraz firma odbierająca odpady komunalne na podstawie umowy z właścicielem nieruchomości, osiągnęła w 2021 roku następujące poziomy recyklingu:

a) Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania wyniósł **10,59 %**

b) Poziom wyliczony została zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 15 grudnia 2017 r., jako stosunek masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.

c) Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych wyniósł **40 %**. Wyliczony został zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 3 sierpnia 2021 r., ws. sposobu obliczania poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych za rok 2021 i kolejne lata.

d) Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych wyniósł **100 %**

6. Informacja o ilości odpadów komunalnych wytworzonych na terenie gminy w 2021 roku

Zgodnie z art. 9tb ust. 1 pkt 6 u.c.p.g. w zakresie analizy musi zostać uwzględniona również ilość odpadów komunalnych wytworzonych na terenie gminy.

Gmina Wierzchlas jest gminą wiejską, na terenie której znaczna ilość odpadów ulegających biodegradacji jest zagospodarowywana przez właścicieli nieruchomości przez kompostowanie w przydomowych kompostownikach oraz w inny sposób (choćby dokarmianie zwierząt resztkami żywności).

I. Informacja o odebranych odpadach komunalnych

INFORMACJA O ODEBRANYCH ODPADACH KOMUNALNYCH				
Kod odpadów	Rodzaj odpadów	Masa odebranych odpadów komunalnych [Mg]		
		2019	2020	2021
15 01 06	Zmieszane odpady opakowaniowe	198,0800	167,9400	155,1000
15 01 07	Opakowania ze szkła	137,2400	161,5800	181,8800
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	-	9,1200	9,2800
16 01 03	Zużyte opony	15,0400	7,7400	27,0600
17 01 07	Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06	57,0000	53,8200	38,6800
20 01 23*	Urządzenia zawierające freony	1,1650	1,3820	1,6480

20 01 21	Lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć	-	0,0340	0,0860
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	-	31,8600	63,7000
20 01 35*	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki (1)	1,0500	1,4650	2,7890
20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35	0,4050	1,8830	2,2290
20 01 33*	Baterie i akumulatory łącznie z bateriami i akumulatorami wymienionymi w 16 06 01, 16 06 02 lub 16 06 03 oraz niesortowane baterie i akumulatory zawierające te baterie	-	0,0770	0,0410
20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	926,4800	1 054,7200	1 126,2400
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	113,6200	130,3600	129,4000
SUMA		1 450,0800	1 621,9810	1 738,1330
Łączna masa odebranych odpadów komunalnych z wyłączeniem odpadów budowlanych i		1 393,0800	1 568,1610	1 699,4530

rozbiórkowych			
Łączna masa odebranych odpadów budowlanych i rozbiórkowych	57,0000	53,8200	38,6800

7. Analiza ilości niesegregowanych odpadów komunalnych i bioodpadów stanowiących odpady komunalne, odbieranych z terenu gminy oraz przeznaczonych do składowania pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i pozostałości z procesu mechaniczno – biologicznego przetwarzania niesegregowanych odpadów komunalnych.

W 2021 r. masa niesegregowanych odpadów komunalnych wyniosła 1126,2400 Mg, natomiast masa odpadów ulegających biodegradacji wyniosła 63,7000 Mg. Masa odpadów powstałych po mechaniczno – biologicznym przetwarzaniu zmieszanych odpadów komunalnych o kodzie 19 12 12 przekazanych do składowania wyniosła 244,8036 Mg. Przedstawiona wartość wynika ze sprawozdań składanych przez podmiot odbierający odpady komunalne z terenu gminy.

VIII. Informacja o realizacji polityk, programów i strategii.

I. Strategia Rozwoju Gminy Wierzchlas na lata 2014-2022.

Najistotniejszym dokumentem planistycznym wskazującym na kierunki rozwoju Gminy Wierzchlas w najbliższych latach jest przyjęta na lata 2014-2022 Strategia Rozwoju Gminy Wierzchlas. Dokument ten poprzez analizę najważniejszych potrzeb gminy wskazuje 4 najważniejsze cele, których osiągnięcie stanowi niejako nadrzędny cel podejmowanych działań, zwłaszcza działań inwestycyjnych. Jako te najważniejsze cele określono:

1. Wspieranie i rozwój przedsiębiorczości, turystyki przy wykorzystaniu lokalnych specjalizacji i tradycji,
2. Poprawa warunków życia mieszkańców Gminy Wierzchlas poprzez ochronę zdrowia, zapewnienie bezpieczeństwa publicznego, socjalnego, edukację, oświatę i sport,

3. Ochrona środowiska przyrodniczego i kształtowanie ładu przestrzennego, wykorzystanie walorów przyrodniczych dla rozwoju turystyki,
4. Odnowa wsi - pielęgnacja kultury i dziedzictwa historycznego.

W celu realizacji wskazanych powyżej celów Rada Gminy przyjmując Strategię wskazała szereg zamierzeń inwestycyjnych zmierzających do osiągnięcia zrównoważonego rozwoju gminy na płaszczyźnie społeczno-gospodarczej. Wskazano tutaj takie zamierzenia, jak:

- Uporządkowanie gospodarki wodno- ściekowej na terenie Gminy Wierzchlas;
- Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków;
- Urządzenie centrum miejscowości Toporów;
- Budowa Gminnego Centrum Kultury i Sportu oraz stadionu sportowego w Wierzchlesie;
- Budowa systemu ścieżek rowerowych;
- Zwiększenie efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej;
- Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków;
- Ochrona środowiska naturalnego Gminy Wierzchlas poprzez instalację odnawialnych źródeł energii w budynkach prywatnych i budynkach użyteczności publicznej;
- E – urząd;
- Wprowadzenie narzędzi ICT do obiektów edukacyjnych w Gminie Wierzchlas;
- Przebudowa dróg na terenie Gminy Wierzchlas;
- Unowocześnienie bazy ratownictwa w Gminie Wierzchlas;
- Modernizacja sieci wodociągowej na terenie Gminy Wierzchlas;
- Modernizacja Domu Ludowego w Kraszkowicach oraz zagospodarowanie centrum wsi;
- Modernizacja Domu Ludowego w Jajczakach wraz z budową boiska sportowego.

Określono także potrzebę realizacji szeregu działań nieinwestycyjnych zmierzających do poprawy życia mieszkańców, a w szczególności:

- wsparcie rozwoju przedsiębiorczości;
- rozwój edukacji;
- wsparcie najuboższych;
- rozwój kultury fizycznej, sportu i turystyki;
- wsparcie wolontariatu;
- profilaktyka w zakresie ochrony zdrowia i przeciwdziałanie uzależnieniom;
- integracja mieszkańców wsi.

Realizacja założeń Strategii to proces niezwykle złożony i długotrwały, wymagający zaangażowania znaczących środków i współpracy Gminy z szeregiem instytucji.

Szansą na szybszy rozwój gminy okazały się środki z Unii Europejskiej. Zarówno Gmina, jak i organizacje pozarządowe aktywnie korzystały z tych funduszy.

Wykaz przedsięwzięć z udziałem środków unijnych wykonanych w ramach realizacji Strategii Rozwoju Gminy Wierzchlas

Nazwa zadania	Podmiot realizujący	Źródła finansowania	Wartość zadania	Kwota dofinansowania
Budowa gminnej oczyszczalni ścieków w Krzeczowie oraz kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami i przepompowniami ścieków – miejscowość Krzeczów	Gmina Wierzchlas	Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego	15 584 635,65	10 793 108,24
Przedszkolak uczy się i bawi- podnoszenie kompetencji 3 przedszkoli gminy Wierzchlas	Gmina Wierzchlas	Program Operacyjny Kapitał Ludzki	835 695,50	710 341,18
Wykorzystaj szansę	Gmina Wierzchlas / Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wierzchlesie	Program Operacyjny Kapitał Ludzki	679 527,63	577 598,49
Wzmocnienie potencjału jednostki OSP w Wierzchlesie poprzez zakup średniego samochodu ratowniczo-gaśniczego	Gmina Wierzchlas	Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego	583 492,00	495 968,20

Prace rekultywacyjne dla zamknięcia składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne (komunalne) w miejscowości Kraszkowice	Gmina Wierzchlas	Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego	127 945,17	101 951,70
Przyjazna i nowoczesna szkoła	Gmina Wierzchlas	Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego	102 000,00	83 663,88
Bliżej do Europy - wiejska szkoła języka angielskiego	Gmina Wierzchlas	Program Operacyjny Kapitał Ludzki	49 949,45	42 457,03
Pokaż dziecku piękny świat	Gmina Wierzchlas	Program Operacyjny Kapitał Ludzki	46 115,00	39 197,75
Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Wierzchlas i Przyląpy – etap I	Gmina Wierzchlas	Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020	19 086 505,24	10 332 409,88
Wsparcie edukacji w gminie Wierzchlas	Gmina Wierzchlas	Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020	1 212 596,52	1 030 707,04
Odnawialne źródła energii w Gminie Wierzchlas	Gmina Wierzchlas	Regionalny Program Operacyjny Województwa	4 297 990,98	3 247 090,10

		Łódzkiego na lata 2014-2020		
Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Kraszkowice	Gmina Wierzchlas	PROW 07-13	7 350 301,84	2 879 752,00
Budowa Wiejskiego Centrum Sportu w Mierzycach	Gmina Wierzchlas	PROW 07-13	882 132,49	358 700,00
Budowa systemu przydomowych oczyszczalni ścieków w Gminie Wierzchlas	Gmina Wierzchlas	PROW 07-13	800 545,03	492 247,00
Budowa Wiejskiego Centrum Kultury i Sportu w Łaszewie Rządowym	Gmina Wierzchlas	PROW 07-13	639 126,01	261 764,00
Podniesienie atrakcyjności turystycznej wsi Toporów poprzez odnowę Centrum	Gmina Wierzchlas	PROW 07-13	503 333,35	307 539,00
Budowa boiska wielofunkcyjnego w Kraszkowicach	Gmina Wierzchlas	PROW 07-13	374 229,45	228 236,00
Budowa infrastruktury sportowej wraz z otoczeniem w miejscowości Krzeczów	Gmina Wierzchlas	PROW 07-13	301 273,16	155 882,00

Zakup trybuny sportowej do boiska piłkarskiego przy Wiejskim Centrum Kultury i Sportu w Łaszewie Rządowym	Gmina Wierzchlas	PROW 07-13	61 500,00	40 000,00
Dożynki Gminne w Kraszkowicach	Gmina Wierzchlas	PROW 07-13	27 895,80	15 621,60
Dożynki Gminne w Jajczakach i Strugach	Gmina Wierzchlas	PROW 07-13	23 132,40	18 505,92
Dożynki Gminne w Wierzchlesie	Gmina Wierzchlas	PROW 07-13	21 724,24	12 165,57
Dożynki Gminne w Toporowie	Gmina Wierzchlas	PROW 07-13	21 164,91	13 545,54
Modernizacja i wyposażenie świetlicy wiejskiej w Kraszkowicach oraz zakup strojów reprezentacyjnych dla członkiń Stowarzyszenia "Kraska" w Kraszkowicach	Stowarzyszenie "Kraska" w Kraszkowicach	PROW 07-13	15 283,19	9 781,24
Wakacyjny Piknik w Łaszewie	Koło Gospodyń Wiejskich w Łaszewie	PROW 07-13	14 690,01	8 226,40

Tradycja i współczesność w rzeźbie zakłete - wykonanie 3 przydrożnych kapliczek drewnianych w Kochlewie, Toporowie, Przywozie oraz 3 płaskorzeźb i krzyża umiejscowionych w Urzędzie Gminy w Wierzchlesie	Gmina Wierzchlas	PROW 07-13	14 000,00	11 200,00
Wakacyjny Piknik w Łaszewie	Koło Gospodyń Wiejskich w Łaszewie	PROW 07-13	13 855,31	7 678,40
Wakacyjny Piknik w Łaszewie	Koło Gospodyń Wiejskich w Łaszewie	PROW 07-13	13 566,16	8 682,34
Wierzchlejskie trąbki - doposażenie Strażackiej Orkiestry Dętej w Wierzchlesie	Ochotnicza Straż Pożarna w Wierzchlesie	PROW 07-13	11 500,00	6 440,00
Odnowienie i wyposażenie świetlicy wiejskiej w Jajczakach oraz zakup strojów ludowych dla Koła Gospodyń Wiejskich w Jajczakach i Strugach	Koło Gospodyń Wiejskich w Jajczakach i Strugach	PROW 07-13	11 375,74	6 370,41

Wyposażenie świetlicy wiejskiej w Wierzchlesie oraz zakup strojów ludowych dla członkiń Stowarzyszenia "Wierzchlesiaki"	Stowarzyszenie „Wierzchlesiaki”	PROW 07-13	9 983,52	6 389,45
Remont oraz wyposażenie kuchni przy świetlicy wiejskiej w Krzeczowie	Stowarzyszenie Gospodyń Wiejskich w Krzeczowie	PROW 07-13	8 833,34	5 653,34
Wakacyjny Piknik w Łaszewie	Koło Gospodyń Wiejskich w Łaszewie	PROW 07-13	7 901,86	4 424,00
Wyposażenie aneksu kuchennego przy świetlicy wiejskiej w Jajczakach i Strugach	Stowarzyszenie Koło Gospodyń Wiejskich w "Jajczakach i Strugach"	PROW 07-13	7 788,24	4 984,47
Przebudowa drogi gminnej nr 117262E Łaszew Rządowy - Przywóz	Gmina Wierzchlas	PROW 14-20	1 372 379,81	866 114,00
„Wierzchlas na starej fotografii – przypomnienie historii Wierzchlasa podczas imprezy promującej wśród mieszkańców Krainy Wielkiego Łuku Warty wydanie albumu historycznego przez OSP Wierzchlas”	OSP Wierzchlas	PROW 14-20	31 000,00	31 000,00

Jubileusz z przytupem w Jajczakach i Strugach	Koło Gospodyń Wiejskich w Jajczakach i Strugach	PROW 14-20	6 000,00	6 000,00
„Jak się dawniej nosiło...” – impreza promująca tradycje muzyczne i stroje ludowe oraz obszar Krainy Wielkiego Łuku Warty organizowana przez Koło Gospodyń Wiejskich w Mierzycach	Koło Gospodyń Wiejskich w Mierzycach	PROW 14-20	30 998,00	30 998,00
Modernizacja obiektu sportowo-rekreacyjnego w Kraszkowicach poprzez budowę trybun dwurzędowych	Gmina Wierzchlas	PROW 14-20	47 000,00	47 000,00
Utworzenie miejsca wypoczynku i rekreacji w miejscowości Jajczaki	Koło Gospodyń Wiejskich w Jajczakach i Strugach	PROW 14-20	46 953,00	46 953,00
Budowa kompleksu sportowego w Wierzchlesie w ramach programu "Moje Boisko - Orlik 2012"	Gmina Wierzchlas	Program rządowy „Moje Boisko – Orlik 2012”	1 695 936,99	333 334,00 Urząd Marszałkowski 333 000,00 Ministerstwo Sportu i Turystyki
Przebudowa drogi gminnej nr 117257E Kraszkowice -	Gmina Wierzchlas	Narodowy Program Przebudowy Dróg	840 197,29	420 098,64

Mierzyce (Schetynówka)		Lokalnych 2008 - 2011		
Przebudowa drogi rolniczej - Wierzchlas, ul. Łąkowa - etap II	Gmina Wierzchlas	Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych – Urząd Marszałkowski w Łodzi	173 774,60	59 000,00
Przebudowa drogi rolniczej Mierzyce - Opatów - etap III	Gmina Wierzchlas	Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych – Urząd Marszałkowski w Łodzi	125 845,24	49 000,00
"Ekologu młody, poznawaj i chroń skarby przyrody - edukacyjny program ekologiczny dla dzieci i młodzieży szkolnej" - przy Gimnazjum w Mierzycach	Gmina Wierzchlas	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi w Łodzi	24 143,35	19 314,68
"Radosna szkoła" - wyposażenie szkół pomoce dydaktyczne do miejsc zabaw dla uczniów	Gmina Wierzchlas	Program Rządowy " Radosna szkoła "	30 046,98	29 970,00
Budowa Zintegrowanego Systemu e-usług Publicznych (Wrota Województwa Łódzkiego) - wdrożenie systemu	Gmina Wierzchlas	Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata	167 600,00	142 460,00

elektronicznego obiegu dokumentów w Urzędzie Gminy i GOPS-ie oraz zintegrowanie ich z platformą elektronicznych usług publicznych woj. łódzkiego		2007 - 2013		
Wzmocnienie roli Szlaku Bursztynowego i innych szlaków tematycznych w zintegrowanym produkcie turystycznym województwa łódzkiego	Gmina Wierzchlas	Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2007 - 2013	3 947 239,31	2 960 429,49
Przebudowa drogi gminnej - odc. ulicy Słonecznej w m. Wierzchlas	Gmina Wierzchlas	Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych – Urząd Marszałkowski w Łodzi	267 605,17	41 000,00
Utworzenie szkolnych placów zabaw dla uczniów w Kraszkowicach, Wierzchlesie i Mierzycach	Gmina Wierzchlas	Program Rządowy Radosna Szkoła	394 707,79	191 550,00
Przebudowa drogi gminnej - odc. Łaszew - Przywóz II etap	Gmina Wierzchlas	Modernizacja dróg dojazdowych do gruntów rolnych - budżet Województwa Łódzkiego	332 298,95	93 000,00
Utworzenie szkolnych placów zabaw dla uczniów (w	Gmina Wierzchlas	Program Rządowy Radosna Szkoła	247 481,89	123 734,94

Toporowie i Łaszewie)				
Przebudowa drogi gminnej – odc. ul. Wiśniowej w m. Wierzchlas	Gmina Wierzchlas	Modernizacja dróg dojazdowych do gruntów rolnych - budżet Województwa Łódzkiego	209 547,24	63 000,00
Przebudowa drogi gminnej w m. Wierzchlas, ul. Łąkowa	Gmina Wierzchlas	Modernizacja dróg dojazdowych do gruntów rolnych - budżet Województwa Łódzkiego	254 589,13	70 111,38
Przebudowa drogi gminnej w Kamionie	Gmina Wierzchlas	Modernizacja dróg dojazdowych do gruntów rolnych - budżet Województwa Łódzkiego	117 789,60	17 600,00
Przyjazna i nowoczesna szkoła	Gmina Wierzchlas	Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego	102 000,00	83 663,88
Zdalna szkoła	Gmina Wierzchlas	Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020	60 000,00	60 000,00
Zdalna szkoła +	Gmina Wierzchlas	Regionalny Program Operacyjny Województwa	54 970,00	54 970,00

		Łódzkiego na lata 2014-2020		
Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Wierzchlas i Przycłapy – etap III	Gmina Wierzchlas	Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020	904 576,59	603 013,90
Rozbudowa sieci kanalizacyjnej i wodociągowej na terenie gminy Wierzchlas oraz zakup wyposażenia służącego tworzeniu inwestycji”	Gmin Wierzchlas	PROW 2014-2020	3 915 303,26	2 000 000,00
Przebudowa stacji wodociągowej w Wierzchlesie i wyposażenie jej w agregat prądotwórczy stały i zbiorniki do magazynowania wody	Gmina Wierzchlas	Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych	1 607 159,00	700 000,00
Rozbudowa budynku szkoły w Mierzycach o nowe pomieszczenia przedszkolne	Gmina Wierzchlas	Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych	709 998,24	647 741,65
Nowa elewacja budynku Szkoły w Wierzchlesie	Gmina Wierzchlas	Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych	255 776,35	255 776,35
Lepsza jakość edukacji przedszkolnej w Gminie Wierzchlas	Gmina Wierzchlas	Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020	543 004,96	461 505,67

Odnawialne źródła energii w Gminie Wierzchlas – etap2	Gmina Wierzchlas	Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020	3 212 654,52	2 505 191,40
Lepsza jakość edukacji przedszkolnej w Gminie Wierzchlas	Gmina Wierzchlas	Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020	543 004,96	461 505,67
Budowa Gminnego Ośrodka Kultury I Sportu w Wierzchlesie	Gmina Wierzchlas	Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych	5 853 000,00	5 560 350,00
Modernizacja systemu zaopatrzenia w wodę Gminy Wierzchlas	Gmina Wierzchlas	Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych	2 988 000,00	2 838 600,00
Rozbudowa gminnej oczyszczalni ścieków w Krzeczowie	Gmina Wierzchlas	Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych	7 000 000,00	6 650 000,00
Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w Gminie Wierzchlas	Gmina Wierzchlas	Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych	3 500 000,00	3 325 000,00

II. Realizacja programów w zakresie ochrony środowiska.

Działania Gminy Wierzchlas w 2021 r. w zakresie ochrony środowiska i zasobów naturalnych determinowane były realizacją uchwalonych wcześniej programów, tj.:

1. Planu gospodarki niskoemisyjnej,
2. Programu ochrony środowiska oraz
3. Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Wierzchlas na lata 2014-2032.

1. Plan gospodarki niskoemisyjnej

Plan gospodarki niskoemisyjnej jest dla Gminy Wierzchlas dokumentem, w którym zaplanowano zasady podniesienia efektywności energetycznej, wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz redukcji gazów cieplarnianych. Przy pomocy Planu poprzez działania zmniejszające emisję gazów cieplarnianych ujęte w planie, gmina zamierza osiągnąć korzyści ekonomiczne, społeczne i środowiskowe. Zaplanowano w nim działania służące redukcji emisji gazów cieplarnianych w latach następnych.

W roku 2018 gmina złożyła w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014 – 2020 wniosek o dofinansowanie pn.: „Odnawialne źródła energii w gminie Wierzchlas”. Przedmiotem projektu było zaprojektowanie i wykonanie instalacji odnawialnych źródeł energii (kotłowni na biomasę, instalacji fotowoltaicznych i instalacji kolektorów słonecznych z kolektorami płaskimi wspomagających podgrzewanie wody wraz ze zbiornikami – systemami magazynowania energii. Dzięki realizacji projektu ograniczone zostaną oddziaływania energetyki na środowisko, albowiem nastąpi zmniejszenie zapotrzebowania energii konwencjonalnej potrzebnej do zasilania budynków w energię cieplną i elektryczną w ujęciu rocznym, co przełoży się na sumaryczne ograniczenie zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery a tym samym zaoszczędzone zostanie energia. Poprzez realizację zadania nastąpi poprawa stanu środowiska poprzez

redukcję ilości emisji zanieczyszczeń do atmosfery, gleby i wód oraz redukcję wytwarzanych odpadów. Realizacja projektu zakończyła się w 2021 roku.

W roku 2022 przystępuje do realizacji kolejnego etapu projektu pn: „Odnawialne źródła energii w gminie Wierzchlas”.

2. Program ochrony środowiska

Program Ochrony Środowiska Gminy Wierzchlas na lata 2014 – 2017 z perspektywą do roku 2021 składa się z 2 części: I – Charakterystyka stanu środowiska oraz II – Program działań. Część I składa się z gruntownego opisu aktualnego stanu funkcjonowania środowiska przyrodniczego na terenie całej gminy Wierzchlas i jest sformułowana na podstawie analizy bogatej literatury odnoszącej się do obszaru gminy. Część II koncentruje się zaś na właściwym dla programu ochrony środowiska wyborze zadań, które mają wypełnić działania gminy w zakresie jej polityki ekologicznej.

Cel główny: Ochrona i poprawa stanu środowiska.

Kierunki działań:

- ochrona i wzrost różnorodności biologicznej;
- zwiększanie i wzbogacanie zasobów leśnych;
- ochrona powierzchni i gleb;
- zwiększanie zasobów wodnych i poprawa ich jakości (rozbudowa sieci kanalizacyjnej dla aglomeracji Wierzchlas);
- racjonalizacja gospodarki odpadami;
- poprawa klimatu akustycznego;
- poprawa jakości powietrza;
- ograniczenie zagrożenia promieniowaniem elektromagnetycznym.

Gmina Wierzchlas ciągle prowadzi działania zmierzające do ochrony i poprawy stanu środowiska. Jednym z działań jest budowa kanalizacji sanitarnej. Obecnie na terenie gminy sieć kanalizacyjną posiadają miejscowości Krzeczów, Kraszkowice i Wierzchlas. Długość sieci w tych miejscowościach wynosi ponad 48,09 km. Bez kanalizacji sanitarnej

pozostaje reszta miejscowości. Gospodarka ściekowa opiera się tam na powszechnym, przejściowym gromadzeniu ścieków w zbiornikach wybieralnych (szamb) i wywożeniu ich przez uprawnione podmioty. W latach 2018 - 2020 realizowana była budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Wierzchlas. Projekt zakładał budowę kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej o długości 15798 metrów z rur PVC oraz odejścia do granic nieruchomości oraz kanalizację ciśnieniową o długości 7571 metrów. Całkowita długość wybudowanej kanalizacji to ponad 26 kilometrów. Wybudowano 4 tłocznie i 5 pompowni ścieków. Przepompownie i tłocznie wyposażone są w szafy sterownicze m.in. z programowalnym sterownikiem PLC z wyświetlaczem tekstowym. Dodatkowym wyposażeniem jest czujnik otwarcia włazu pompowni, gniazdo do agregatu prądotwórczego, gniazda serwisowe, moduł GSM i oświetlenie. Ścieki ze skanalizowanego obszaru zostały sprowadzone do istniejącej kanalizacji sanitarnej a następnie do oczyszczalni ścieków w Krzeczowie. Bezpośrednim celem projektu jest uporządkowanie gospodarki ściekowej. Budowa sieci ograniczy zrzuty niedostatecznie oczyszczonych ścieków i powoduje ochronę środowiska wodnego przed ich niekorzystnymi skutkami.

Obecnie prowadzone są prace przygotowawcze do realizacji następnych odcinków sieci kanalizacji sanitarnej tj. w miejscowościach : Kamion, Przywóz, Toporów oraz krótkie odcinki w już skanalizowanych miejscowościach.

Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Wierzchlas na lata 2014-2032

Opis wyrobów azbestowych na terenie gminy został przedstawiony w Programie usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Wierzchlas na lata 2014-2032. Opis ten dotyczy wielkości ilościowych jak i jakościowych z uwzględnieniem rozmieszczenia tych wyrobów na terenie gminy. Dominującym rodzajem wyrobów azbestowych są pokrycia dachowe, a w szczególności płyty faliste. W mniejszej ilości są to płyty płaskie, nazywane również „karo”. Przeważającą część wszystkich wyrobów

zinwentaryzowanych na terenie gminy stanowią pokrycia dachowe budynków gospodarczych.

Azbest stanowi niebezpieczeństwo dla zdrowia ludzkiego, a jego włókna pochodzące z uszkodzonych płyt azbestowych prowadzą do zanieczyszczenia środowiska. Długotrwały kontakt z pyłem azbestowym wdychanym z powietrza może doprowadzić do wielu groźnych chorób układu oddechowego, tj. rak płuc, pylica azbestowa, przewlekłe zapalenie oskrzeli oraz międzybłoniak otrzewnej i opłucnej. Wskutek wieloletniego drażnienia komórek przez włókna azbestowe dochodzi do powstania nowotworów.

Od roku 2015 gmina Wierzchlas odbiera wyroby zawierające azbest przy dofinansowaniu Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi. Od tego czasu corocznie organizowana jest zbiórka wyrobów zawierających azbest. W roku 2021 unieszkodliwiono prawie 140 Mg odpadów zawierających azbest.

IX. DZIAŁANIA W ZAKRESIE REALIZACJI POLITYKI SPOŁECZNEJ

I. Informacja o realizacji strategii i programów.

1. Polityka społeczna Gminy ma na celu zaspokajanie podstawowych potrzeb życiowych, wyrównywanie szans oraz podnoszenie poziomu życia mieszkańców. Dokumentem grupującym zadania w dziedzinie pomocy dla mieszkańców jest **Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Wierzchlas na lata 2017-2025** przyjęta uchwałą Nr XXIX/193/2017 Rady Gminy Wierzchlas z dnia 30 sierpnia 2017 r.

Należy jednak zaznaczyć, że różnorodność problemów społecznych występujących na terenie Gminy, determinuje konieczność uwzględnienia innych obowiązujących aktów prawnych mających wpływ na realizację zadań społecznych.

W strategii wyodrębniono pięć celów strategicznych odnoszących się do grup społecznych wobec których powinny być podejmowane kompleksowe oddziaływania, a mianowicie:

- 1) Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa materialnego wśród osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- 2) Wzmacnianie rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz zapewnieniu dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do rozwoju.
- 3) Poprawa jakości życia osób starszych oraz ciężko i długotrwale chorujących.
- 4) Wzrost uczestnictwa osób z niepełnosprawnością i ich rodzin w życiu społecznym.
- 5) Podnoszenie poziomu bezpieczeństwa i zdrowotności mieszkańców Gminy dzięki ograniczeniu uzależnień, przemocy w rodzinie i innych dysfunkcji społecznych.

2. Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Wierzchlas na lata 2019 – 2021 przyjęty uchwałą Nr V/45/2019 Rady Gminy Wierzchlas z dnia 18 lutego 2019 r. Głównym celem programu było zapewnienie zintegrowanego i kompleksowego wsparcia rodziny na terenie Gminy Wierzchlas.

Podstawowym zadaniem w/w programu jest stałe rozpoznawanie rodzin przeżywających trudności oraz diagnozowanie przyczyn występowania problemów. Zgodnie z danymi za 2021 rok w 15 rodzinach, w których przebywały 54 osoby odnotowano problem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Rodziny te diagnozowane są w oparciu o wywiad rodzinny i informacje środowiskowe. Do 6 rodzin z najbardziej złożonymi sytuacjami w zakresie wydolności wychowawczo-opiekuńczej skierowano asystenta rodziny, a do wszystkich rodzin kierowane były działania w ramach świadczonej pracy socjalnej przez pracowników socjalnych.

Ważnym zadaniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny było również objęcie tych rodzin wsparciem w formie świadczeń pieniężnych, dożywiania dzieci i młodzieży oraz podejmowanie działań o charakterze interwencyjnym, np. kierowanie osób uzależnionych od alkoholu na leczenie i terapię.

Kolejnym zadaniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest systematyczna profesjonalizacja służb oddziałujących statutowo na rodzinę przeżywającą trudności. Do głównego nurtu tych służb należą pracownicy GOPS, GKRPA, Policji, Kuratorzy zawodowi Sądu Rejonowego, członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego w Wierzchlesie. Pracownicy tych służb corocznie uczestniczą w szkoleniach podnoszących wiedzę i umiejętności.

Ponadto wszyscy pracownicy tych służb zgodnie z zakresem czynności są zobowiązani do stałego doskonalenia zawodowego, w tym także poprzez samokształcenie.

3. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Wierzchlas na lata 2017-2022, przyjęty uchwałą Nr XXIV/175/2017 Rady Gminy Wierzchlas z dnia 31 marca 2017 r. Celem programu jest:

- 1) zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Wierzchlas,
- 2) zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc,
- 3) zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, przede wszystkim realizowane są przez Zespół Interdyscyplinarny do spraw przeciwdziałania przemocy domowej. W większości przypadków przemoc spowodowana jest nadużywaniem alkoholu. W celu rozwiązywania problemów związanych z przemocą w rodzinie, Zespół Interdyscyplinarny tworzył grupy robocze.

W 2021 r. odbyło się 11 posiedzeń grup roboczych. W ramach tych grup odbywały się spotkania z ofiarami i sprawcami przemocy, w których brali udział policjanci, pracownicy socjalni, przedstawiciele GKRPA, w razie potrzeby przedstawiciele służby zdrowia, oświaty, itp.

W 2021 r. w związku z wystąpieniem przemocy w rodzinie do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 8 „Niebieskich Kart” dla 7 rodzin.

4. Wieloletni rządowy program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023

W 2021 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wierzchlesie realizował zadania w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023. Celem programu jest zapewnienie posiłku dzieciom, uczniom i młodzieży oraz objęcie pomocą osób dorosłych, zwłaszcza osób starszych, chorych lub niepełnosprawnych i samotnych. Program jest finansowany ze środków własnych Gminy oraz budżetu państwa otrzymanych w ramach dofinansowania wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023. W ramach Programu udzielono pomocy w formie dożywiania dzieci w szkole oraz świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności.

W 2021 r. udzielono następującej pomocy:

- 45 dzieci skorzystało z dożywiania w szkole
- 6 dzieci zostało objętych dożywianiem na wniosek dyrektora szkoły
- 59 rodzin otrzymało pomoc w formie zasiłku celowego na zakup żywności
- 8 rodzin otrzymało pomoc w formie świadczenia rzeczowego

II. Instrument finansowego i rzeczowego wsparcia mieszkańców jako element polityki społecznej.

W 2021 r. świadczeniami pomocy społecznej objęto 65 rodzin, w których były 182 osoby, co stanowi 2,75% wszystkich mieszkańców Gminy Wierzchlas. Wśród osób ubiegających się o świadczenia z pomocy społecznej najliczniejszą grupę stanowiły rodziny ubogie, niepełnosprawne i przewlekle chore oraz osoby bezradne w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w zdecydowanej większości posiadające dochód poniżej kryterium określone ustawą o pomocy społecznej.

Tabela: Liczba osób i rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2019 - 2021

Rok	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	Liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy	Liczba rodzin z dziećmi korzystających z pomocy społecznej	Liczba osób w rodzinach z dziećmi
2019	78	232	39	183
2020	71	214	39	173
2021	65	182	28	136

Źródło: GOPS Wierzchlas, sprawozdania MPIPS-03

Tabela; Najczęstsze powody przyznawania pomocy społecznej latach 2019 - 2021

L.p.	Powody przyznania świadczeń	2019		2020		2021	
		Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
1.	Ubóstwo	45	127	45	134	34	85
2.	Bezdomność	1	1	1	1	3	3
3.	Potrzeba ochrony macierzyństwa	15	81	16	89	14	84
4.	Bezrobocie	32	91	27	65	19	43
5.	Niepelnosprawność	26	48	20	37	21	39
6.	Długotrwała lub ciężka choroba	29	53	25	51	29	57
7.	Bezradność w sprawach opiek.-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa.	21	82	19	62	15	54

8.	Alkoholizm	20	42	13	23	16	31
9.	Przemoc w rodzinie	0	0	0	0	0	0
10.	Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	0	0	0	0	0	0
11.	Zdarzenie losowe	0	0	3	8	0	0

Źródło: opracowanie własne GOPS na podstawie sprawozdań MPIPS-03

Z przedstawionych w tabeli danych wynika, że od kilku lat zmniejsza się liczba osób ubiegających się o świadczenia pieniężne z pomocy społecznej. Z pewnością wpływ na to ma korzystanie rodzin z dziećmi ze świadczeń wychowawczych (500+) oraz zmniejszenie się skali bezrobocia. Jednak nadal wsparciem należy objąć osoby niepełnosprawne, chore oraz starsze. Ze względu na starzenie się społeczeństwa zauważa się potrzebę rozwoju usług opiekuńczych oraz wzrost kosztów utrzymania osób skierowanych do domów pomocy społecznej.

Do realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej w GOPS w Wierzchlesie zatrudnionych jest 2 specjalistów pracy socjalnej, 1 pracownik socjalny oraz 3 opiekunki (w tym 2 na umowę zlecenie).

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wierzchlesie został wyznaczony jako jednostka gminy do realizacji zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej m. in. poprzez:

- 1) opracowanie i realizację 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny,
- 2) zatrudnienie asystenta rodziny,
- 3) współfinansowanie pobytu dzieci w zastępczych formach opieki,
- 4) prowadzenie pracy socjalnej oraz poradnictwa specjalistycznego.

W przypadku gdy ośrodek pomocy społecznej poweźmie informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego i dokonaniu

analizy sytuacji rodziny może przydzielić asystenta rodziny. Asystent w Gminie Wierzchlas zatrudniony jest od 2013 roku.

Liczba rodzin objętych wsparciem Asystenta rodziny w latach 2019-2021.

L.p.	Rok	Liczba rodzin objętych wsparciem	Liczba osób w rodzinach objętych wsparciem asystenta	Liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem
1.	2019	9	41	23
2.	2020	7	35	20
3	2021	6	31	18

Źródło: GOPS Wierzchlas, opracowanie własne.

W przypadku niemożności zapewnienia dziecku odpowiedniej opieki i wychowania w środowisku rodzinnym, Gmina realizuje działania na rzecz umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej. Gmina współfinansuje pobyt dzieci ze swojego terenu w pieczy zastępczej. Z informacji uzyskanej z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wieluniu wynika, że w pieczy zastępczej umieszczonych jest 4 dzieci w trzech rodzinach zastępczych.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wierzchlesie realizuje również zadania wynikające z ustawy o świadczeniach rodzinnych, ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, ustawy o wsparciu kobiet i rodzin „Za życiem”, ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, rządowego programu „Dobry Start”.

Od 01.01.2021 r. program „Dobry Start” jest realizowany przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Katalog w/w świadczeń jest niezwykle szeroki. W rodzinach korzystających z powyższych świadczeń nastąpiła poprawa sytuacji materialno-bytowej.

Świadczenia udzielone rodzinom w latach 2019 - 2021

Wyszczególnienie	Rok 2019		Rok 2020		Rok 2021	
	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób
1. Świadczenia rodzinne	511	677	530	734	491	652
2. Świadczenia z Funduszu Alimentacyjnego	24	40	20	34	20	35
3. Świadczenia „Za życiem”	2	2	0	0	0	0
4. Świadczenia wychowawcze (500+)	706	1110	722	1184	761	1193
5. Świadczenia ”dobry start” (300+)	585	813	588	818	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań GOPS.

System świadczeń rodzinnych jest finansowany ze środków budżetu państwa i stanowi instrument polityki rodzinnej, którego celem jest tworzenie warunków dla powstania i rozwoju rodziny.

W 2021 roku ze świadczenia wychowawczego 500+ korzystały 761 rodzin całkowita kwota przyznanego świadczenia wyniosła 6.773.276 zł. i w porównaniu z 2020 rokiem zmalała o 73.389 zł.

Liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami wyniosła 166 rodzin i w stosunku do roku poprzedniego spadła o 40 rodzin. Łączna kwota przyznanych zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami wyniosła 735.809 zł. i w porównaniu z rokiem poprzednim spadła o 141.548 zł.

Kolejnym programem rządowym wspierającym rodziny, realizowanym przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej jest Karta Dużej Rodziny. Prawo do posiadania Karty przysługuje członkom rodziny wielodzietnej mającej na utrzymaniu co najmniej troje dzieci.

Tabela . Przyznanie Kart Dużej Rodziny w latach 2019-2021

Wyszczególnienie	Lata		
	2019	2020	2021
Liczba osób, którym przyznano Kartę Dużej Rodziny, ogółem w tym:	125	63	64
Liczba rodziców, którym wydano Kartę Dużej Rodziny	94	41	30
Liczba dzieci, którym wydano Kartę Dużej Rodziny	31	22	34

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wierzchlesie nie realizował projektów finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego. Natomiast brała udział w konkursach ogłaszanych przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz realizował programy osłonowe.

W roku oceny Gmina Wierzchlas uczestniczyła w 3 konkursach ogłoszonych przez MRPiPS na łączną kwotę 84.769,- zł, którymi objęto 111 osób (tj. realizowano Program „Posiłek w szkole i w domu” na kwotę 75.169,- zł., Program „Opieka 75+” na kwotę 9.100,- zł oraz Program „Asystent rodziny na rok 2021” - 500,- zł.) Ponadto realizowano 1 program osłonowy na kwotę 1.231,- zł. obejmującego 6 uczniów.

III. Działania w zakresie przeciwdziałania skutkom patologii społecznych.

Wychodząc naprzeciw istniejącym i zdiagnozowanym zagrożeniom w dniu 16 grudnia 2020 r. Rady Gminy Wierzchlas Uchwałą Nr XXIX/198/2020 uchwaliła Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2021.

Głównymi założeniami programu było:

1. Prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych, narkomanii oraz zjawiska przemocy domowej na terenie Gminy Wierzchlas.

2. Uczestnictwo w szkoleniach przedstawicieli grup zawodowych stykających się w swojej pracy z problemem alkoholowym, narkomania i przemocą w rodzinie (członkowie komisji, pracownicy socjalni, policjanci, nauczyciele).
3. Promowanie postaw społecznych ważnych dla profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii.
4. Zmniejszenie naruszeń prawa na rynku alkoholowym.

W ramach realizacji wymienionego wyżej programu prowadzone były następujące działania:

1. Profilaktyka w Szkołach

W ramach Gminnego Programu przeprowadzony został w 5 szkołach podstawowych na terenie Gminy program z zakresu profilaktyki - przeciwdziałanie uzależnieniom (ze względu na COVID-19) pogramy realizowane były zdalnie. Koszt programu to 1.672,80 zł.

2. Na posiedzeniach Gminna Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych opiniowała wnioski o przedłużenie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Gminy.

3. Motywowanie do leczenia odwykowego.

Gminna Komisja współpracuje z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Wierzchlesie i Policją w celu wyłonienia rodzin patologicznych, w których występuje problem alkoholowy oraz zjawisko przemocy domowej, co niekorzystnie wpływa na funkcjonowanie tych rodzin.

W 2021 r. złożono 11 wniosków o podjęcie działań przez Komisję w stosunku do osób uzależnionych od alkoholu. Wnioski składane były m.in. przez osoby spokrewnione z uzależnionymi, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej i Zespół Interdyscyplinarny.

Osoby uzależnione z terenu Gminy Wierzchlas uczestniczą w zajęciach terapeutycznych grupowych i indywidualnych w Poradni Leczenia Uzależnień

Specjalistycznego Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej ProVitaMed w Wieluniu, z którym zawarta jest umowa na świadczenie usług. W 2021 roku pod opieką poradni było 9 osób i udzielono 53 porady indywidualne.

Gminna Komisja zawarła też umowę z rodzinnym konsultantem ds. uzależnień, który pomaga osobom uzależnionym w motywowaniu ich do leczenia oraz wspieraniu osób po zakończeniu terapii odwykowej jak i osób współuzależnionych tj. rodzinom, w których występuje problem alkoholizmu. Pod opieką rodzinnego konsultanta były 40 osób w tym 24 osób uzależnionych i 16 współuzależnionych.

X. WOLONTARIAT I WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI.

Ustawa o działalności pożytku publicznego i wolontariacie daje gminie dość szerokie możliwości najbardziej skutecznej i efektywnej realizacji zadań publicznych poprzez zlecenie ich w całości, czy też części organizacjom pozarządowym.

W 2021 roku gmina Wierzchlas współpracowała z organizacjami pozarządowymi na wielu płaszczyznach związanych z rozwojem i wspieraniem działań na rzecz lokalnej społeczności z przekonaniem, że to właśnie stowarzyszenia mogą realizować je skutecznie i efektywnie. Zaznaczyć należy, że organizacje dzięki swoim działaniom wniosły niemały wkład w realizację zadań własnych gminy. Z jednej strony były to zaangażowanie i kreatywność, z drugiej natomiast wymierne środki finansowe oraz wkład pozafinansowy - głównie aktywność członków organizacji.

W 2021 r. przedmiotem współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi były zadania realizowane w zakresie wspierania i upowszechniania kultury fizycznej, działalności na rzecz osób niepełnosprawnych, działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych oraz z zakresu kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego.

Na realizację w/w zadań publicznych w budżecie Gminy Wierzchlas przeznaczono kwotę 129 300,00 zł.

W 2021 roku program realizowany był w szczególności poprzez powierzenie realizacji zadań publicznych:

- w ramach otwartego konkursu ofert,
- z pominięciem otwartego konkursu ofert.

Ogłoszono trzy otwarte konkursy ofert:

Pierwszy konkurs ogłoszony został na BIP w dniu 15 lutego 2021 r. i dotyczył m.in. prowadzenia i udziału drużyn piłki nożnej juniorów i seniorów w rozgrywkach oraz organizacji i udziału w imprezach gminnych, powiatowych i wojewódzkich o charakterze sportowo-rekreacyjnym w różnych dyscyplinach sportowych. Nabór ofert trwał do 9 marca 2021 r. Na konkurs wpłynęła jedna oferta.

Zgodnie z procedurą konkursową określoną w „Programie współpracy” oferta została zweryfikowana pod względem formalnym i zaopiniowana pozytywnie.

W dniu 12 marca 2021 r. została podpisana umowa Nr 15/2021 z Gminnym Zrzeszeniem Ludowych Klubów Sportowych na kwotę 81 000,00 zł.

Drugi otwarty konkurs ofert ogłoszony został na BIP w dniu 6 lipca 2021 r. i dotyczył organizacji zajęć kulturalnych, rekreacyjnych i wypoczynkowych dla osób niepełnosprawnych oraz przygotowaniu paczek na święta. Nabór ofert trwał do 30 lipca 2021 r. Na konkurs wpłynęła jedna oferta.

Zgodnie z procedurą konkursową określoną w „Programie współpracy” oferta została zweryfikowana pod względem formalnym i zaopiniowana pozytywnie.

W dniu 5 sierpnia 2021 r. została podpisana umowa Nr 40/2021 z Gminnym Zrzeszeniem Ludowych Klubów Sportowych na kwotę 17 600,00 zł.

Ostatni otwarty konkurs ofert ogłoszony był na BIP w dniu 11 października 2021 r. i dotyczył doposażenia bazy sportowej dla GLZKS w Wierzchlesie. Nabór ofert trwał do 2 listopada 2021 r. Na konkurs wpłynęła jedna oferta.

Zgodnie z procedurą konkursową określoną w „Programie współpracy” oferta została zweryfikowana pod względem formalnym i zaopiniowana pozytywnie.

W dniu 4 listopada 2021 r. została podpisana umowa Nr 85/2021 z Gminnym Zrzeszeniem Ludowych Klubów Sportowych na kwotę 9 000,00 zł.

W 2021 r. wpłynęły łącznie cztery oferty na realizację zadań publicznych w trybie art. 19a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Nazwa oferenta	Nazwa zadania publicznego	Wysokość dotacji wnioskowanej przez oferenta	Kwota dotacji przyznanej w 2021 r.
Koło Gospodyń Wiejskich w Mierzycach	Kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego	5 000,00 zł	5 000,00 zł
Stowarzyszenie WIERZCHLESIAKI	Działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych	8 000,00 zł	8 000,00 zł
Koło Gospodyń Wiejskich w Mierzycach	Działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych	3 000,00 zł	3 000,00 zł
Stowarzyszenie Gospodyń Wiejskich w Kamionie i Toporowie	Działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych	5 700,00 zł	5 700,00 zł

RAZEM		21 700,00 zł	21 700,00 zł
-------	--	--------------	--------------

Wszystkie podmioty, których oferty przeszły pozytywnie ocenę formalno- merytoryczną i uzyskały w trybie konkursowym bądź pozakonkursowym środki finansowe, zobowiązane były na podstawie zawartych umów, po zakończeniu realizacji zadania, rozliczyć je na określonym formularzu zgodnie z harmonogramem działań i kosztorysem zawartym w ofercie konkursowej, bądź we wnioskach, które zostały złożone poza konkursem. Wszystkie podmioty zgodnie z zawartymi umowami wywiązały się z nałożonego obowiązku, a zamierzone przez nie cele i rezultaty w poszczególnych zadaniach publicznych zostały osiągnięte.

Różnorodność pomysłów oraz kreatywność organizacji pozarządowych, pomoc finansowa Gminy oraz dobra współpraca obu sektorów wpłynęły, na częściowe co najmniej, zaspokojenie oczekiwań i potrzeb mieszkańców. Uwagę zwraca rosnący poziom jakości współpracy pozafinansowej organizacji pozarządowych z Gminą. Wszelkie pojawiające się kwestie wymagające wyjaśnień bądź problemy, w sposób bieżący były rozwiązywane. Organizacje pozarządowe poprzez swoją pracę, aktywność i zaangażowanie wniosły ogromny wkład w efektywne działania na rzecz gminy oraz mieszkańców gminy. Zostało zrealizowanych wiele zadań, które wpłynęły na poprawę jakości życia mieszkańców. Spodziewać się zatem należy, że w kolejnych latach zarówno współpraca finansowa, jak i pozafinansowa z organizacjami i podmiotami pożytku publicznego, nadal będzie się rozwijać i stanie się ważnym elementem polityki prowadzonej przez samorząd gminny.

XI. REALIZACJA UCHWAŁ RADY GMINY

Stosownie do art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym Wójt Gminy jest organem wykonawczym Gminy, do którego zadań

należy m.in. wykonywanie uchwał Rady Gminy. Realizując obowiązki nałożone przepisami ustawy o samorządzie gminnym w 2021 r. Wójt Gminy Wierzchlas przy pomocy Urzędu Gminy i jednostek organizacyjnych realizował podjęte przez Radę Gminy uchwały w sposób przez nie określony. Rada Gminy Wierzchlas w 2021 roku odbyła 12 sesji na których podjętych zostało 83 uchwał. Uchwały objęte były nadzorem zarówno Regionalnej Izby Obrachunkowej, jak i Wojewody Łódzkiego. W podjętych przez Radę Gminy uchwałach organ nadzoru nie dopatrywał się większych nieprawidłowości potwierdzając tym samym fakt, że uchwały nie naruszają właściwego gospodarowania finansami publicznymi. Wszystkie uchwały zostały opublikowane w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Wierzchlas, a uchwały stanowiące akty prawa miejscowego przekazano do publikacji w Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego. Wśród podjętych przez Radę Gminy Wierzchlas uchwał większość dotyczyła spraw z zakresu gospodarki finansowej, oświaty, spraw organizacyjnych, spraw gospodarki komunalnej, gospodarki nieruchomościami, z zakresu opieki społecznej, ochrony środowiska i gospodarki odpadami komunalnymi.

Wszystkie uchwały zostały przez organ wykonawczy gminy wykonane z zachowaniem procedur i terminów określonych uchwałami i przepisami prawa.

XII. PODSUMOWANIE

Niniejszy „Raport o Stanie Gminy Wierzchlas w 2021 r.” stanowi próbę szerszego spojrzenia na funkcjonowanie samorządu gminnego w roku poprzednim.

Nie zawiera on wszystkich elementów, które wpływają na postrzeganie gminy przez jej mieszkańców i podmioty zewnętrzne. Pozwala jednakże na przeprowadzenie merytorycznej debaty o naszej gminie.

Zrównoważony rozwój gminy jako nadrzędny cel działań jej organów wymaga nieustannej analizy zarówno polityki inwestycyjnej, obowiązujących dokumentów planistycznych, jak i prowadzonej polityki społecznej.

Zmieniająca się sytuacja demograficzna w gminie, coraz większe wsparcie przez państwo i samorząd rodzin i osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej stanowią szansę na wyższy komfort życia, zwiększając jednakże napięcia fiskalne wynikające z konieczności zachowania dyscypliny budżetowej.

W połączeniu z ogromnymi potrzebami inwestycyjnymi w infrastrukturze komunalnej i niskimi dochodami własnymi gminy rodzi się potrzeba coraz skuteczniejszego poszukiwania środków zewnętrznych.

Duże znaczenie dla rozwoju gminy będzie miała intensyfikacja dochodów własnych, co wiąże się z koniecznością wyznaczenia nowych terenów inwestycyjnych i poszukiwania nowych inwestorów, przy zachowaniu wszakże cennych zasobów przyrodniczych gminy.